

การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
An Evaluation of the Inschool Supervision Project
of Wat Bang Khun Thian Nok School,
Chom Thong District Office, Bangkok

(Received: April 8, 2022 Revised: May 2, 2022 Accepted: May 26, 2022)

ทรงพล เจริญคำ¹

Songpol Charoenkham

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบ CIPP Model โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ประเมินด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ (2) ประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (3) ประเมินด้านกระบวนการของโครงการ (4) ประเมินด้านผลผลิตของโครงการ และ (5) ประเมินด้านผลกระทบของโครงการ ซึ่งประกอบด้วย 5.1) การประเมินการคุณภาพภายนอก ภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 การศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2564 5.2) การประเมินผลการเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 5.3) การประเมินผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 5.4) การประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูที่มีต่อโครงการนิเทศภายใน 5.5) การประเมินผลการเปรียบเทียบรางวัลที่ได้รับ ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา

¹ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร E-mail: songpol.c2021@gmail.com

จำนวน 1 คน ครูจำนวน 25 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ ได้แก่ แบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Method) การวิเคราะห์คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการประเมินพบว่า

1. การประเมินด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก/ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.62)

2. การประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสม เพียงพออยู่ในระดับมาก/ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.59)

3. การประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมของขั้นตอนการดำเนินงานสอดคล้องอยู่ในระดับมาก/ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.60)

4. การประเมินผลผลิตของโครงการ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก/ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.57)

5. การประเมินผลกระทบของโครงการ ดังนี้

5.1 การประเมินการคุณภาพภายนอก ภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 การศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวม อยู่ในระดับดี

5.2 การประเมินผลการเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวม มีการพัฒนาสูงขึ้น

5.3 การประเมินผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 มีผลการพัฒนาเฉลี่ย 2.22

5.4 การประเมินผลการเปรียบเทียบรางวัลที่ได้รับ ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวมมีจำนวนมากขึ้น

คำสำคัญ: การประเมินคุณภาพการศึกษา การประเมินโครงการ CIPP Model โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

Abstract

In evaluation this project, the researcher used the CIPP Model with the objectives to (1) assess project environment (2) assess inputs of the project (3) assess project process (4) assess project output and (5) assess impacts of the project on 5.1) external quality of early childhood and basic education under COVID-19 situation in the academic year of 2021 5.2) quality education of schools under Bangkok Metropolis Administration in the academic years of 2020 and 2021 5.3) student achievement in the academic years of 2020 and 2021 5.4) opinions of the school principal and the school teachers on the inschool supervision project 5.5) comparison of awards received between the academic year 2020 and the academic year 2021. The sampling group consisted of one school administrator, twenty five teachers and thirteen basic education school boards, totaling thirty nine in all. Questionnaire were the instruments used to gather data based on the Likert five point rating scale and the data were analyzed by means of percentage, mean of standard deviation.

Results of the study were found as follows

1. Assessment of environment. The environment was found to be at high level ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.62)
2. Assessment of project inputs. It was found to be at high level ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.59)
3. Assessment of project implementation. It was found to be at high level ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.60)

4. Assessment of project production. It was found to be at high level ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.57)

5. Assessment of project impact:

5.1 External quality of early childhood education and basic education. It was found to be at high level.

5.2 Comparison of educational quality of school between the academic years of 2020 and 2021. It was found that the progress was at high level.

5.3 Comparison of student achievement between the academic years of 2020 and 2021. It was found that the progress was at average level. ($\bar{X} = 2.22$)

5.4 Comparison of awards received between the academic years of 2020 and 2021. It was found that the increase was at average level.

Keywords: Educational Quality Assessment, Project evaluation, CIPP Model, Wat Bang Khun, Thian Nok School

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคน ให้มีคุณภาพ มีความรู้และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และ เทคโนโลยีของประเทศตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลาย ประกอบด้วย กระบวนการที่สำคัญ คือ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ กระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการนิเทศภายในมีกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2542 หมวด 1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ข้อ 3 กำหนดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การตรวจสอบ ติดตามคุณภาพและการประเมินคุณภาพภายใน การจัดการศึกษาของผู้บริหารไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดให้การนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมิน เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญ และนำไปปฏิบัติในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, น.13)

สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร กำหนดเป้าหมายให้โรงเรียนมีกระบวนการนิเทศภายในที่ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานที่โรงเรียนต้องปฏิบัติอย่างจริงจังอย่างต่อเนื่อง

เนื่องและมีส่วนร่วม โดยการดำเนินงานตามแนวทางของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร กำหนดเป็นเกณฑ์มาตรฐานตำแหน่งงาน 5 ด้าน คือ 1) ด้านองค์การนิเทศ 2) ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ 3) ด้านการวางแผนงานนิเทศ 4) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และ 5) ด้านการประเมินผลการนิเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อมุ่งพัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูให้มีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามสำนักงานการศึกษาที่กำหนดไว้ จึงได้มอบหมายให้หน่วยศึกษานิเทศก์ จัดทำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร วิทยาระดับคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานครให้สูงขึ้น (สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2560, น. 10)

โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร เปิดสอนในระดับชั้นปฐมวัยถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การบริหารจัดการภายในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนได้ยึดนโยบายของกรุงเทพมหานคร เป็นแนวทางการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานการเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน สร้างความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง ชุมชน ด้วยโครงการและกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น รูปแบบการเรียนการสอนตามปกติที่โรงเรียนและการสอนผ่านตัวกลางที่เป็นสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ในรูปแบบ 4 On ประกอบด้วย 1) แบบการจัดการเรียนการสอนผ่านช่องทางออนไลน์ (Online) 2) แบบการจัดหนังสือแบบเรียนและสื่อการเรียนรู้ถึงบ้าน (On Hand) 3) แบบการจัดการเรียนการสอนกลุ่มขนาดเล็กที่โรงเรียน (On Site) และ 4) แบบการจัดการเรียนการสอนผ่านไลน์กลุ่มโรงเรียน (On School Group Line) การผลิตสื่อการเรียนรู้ การส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการกำกับติดตามหรือการนิเทศอย่างเป็นทางการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียน ปีการศึกษา 2563 พบปัญหา ด้านจำนวนนักเรียนของโรงเรียน ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านคุณภาพนักเรียน ผลการพัฒนาการ

ระดับปฐมวัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากการศึกษางานวิจัย โครงการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน โรงเรียนพบว่าสามารถใช้กระบวนการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศหรือแนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขึ้นผู้ประเมินจึงได้มีการประสานความร่วมมือในการนิเทศภายในโรงเรียน รวมทั้งหาแนวทางในการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกันระหว่าง ผู้บริหารและครู ได้วางแผนดำเนินงานในรูปของโครงการชื่อว่า “โครงการนิเทศภายใน ของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ปีการศึกษา 2564” ผู้ประเมินในฐานะ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานตามโครงการ ดังกล่าวจึงได้ศึกษาค้นคว้าวิธีการประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ โดยยึดรูปแบบประเมินชิปปี้ (CIPP Model) ของสต๊ฟเฟิลบีม (Daneil L. Stufflebeam) เพราะเป็นรูปแบบในการประเมินโครงการที่ครอบคลุมการ และเป็นที่ยอมรับใช้ประเมินโครงการ ซึ่งประกอบด้วยประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context Evaluation: C) 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) 3) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation: P) และ 4) การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation: P) เพื่อทราบว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของโครงการหรือไม่ จะได้นำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ด้านการจัดการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินด้านสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยการดำเนินงานของโครงการนิเทศภายในของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายในของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการนิเทศภายในของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
5. เพื่อประเมินด้านผลกระทบของโครงการนิเทศภายในที่มีต่อโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ได้แก่
 - 5.1 การประเมินการคุณภาพภายนอกภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 การศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2564
 - 5.2 การประเมินผลการเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564
 - 5.3 การประเมินผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564
 - 5.4 การประเมินผลการเปรียบเทียบรางวัลที่ได้รับ ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินโครงการผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประเมินโดยใช้ CIPP Model โดยแบ่งลำดับการประเมินเป็น 5 ด้านและดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้ คือ (1) ด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ (2) ด้านปัจจัยการดำเนินงานของโครงการ (3) ด้านกระบวนการของโครงการ

(4) ด้านผลผลิตของโครงการ (5) ด้านผลกระทบของโครงการ โดยประเมินองค์ประกอบย่อยดังนี้ 5.1) การประเมินการคุณภาพภายนอกภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 การศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2564 5.2) การประเมินผลการเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 5.3) การประเมินผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 5.4) การประเมินผลการเปรียบเทียบรางวัลที่ได้รับ ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 2 คน 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 28 คน 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 43 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วยรองผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 1 คน 2) ครูจำนวน 25 คน โดยการแบบเฉพาะเจาะจง 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 13 คน โดยการแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม มีจำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสอบถามการประเมินด้านสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายใน เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating-scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.72

2. แบบสอบถามการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในของโรงเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating-scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86

3. แบบสอบถามการประเมินด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายใน เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating-scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.68

4. แบบสอบถามการประเมินด้านผลผลิตของโครงการนิเทศภายใน เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating-scale) 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.82

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเที่ยงตรง (Validity) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability), ของแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale), หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบมาตราส่วนประมาณค่าวิธีของ Cronbach

ผลการวิจัย

1. การประเมินด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมพบว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องอยู่ในระดับมาก/ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.62)

2. การประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมเพียงพออยู่ในระดับมาก/ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.59)

3. การประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมของขั้นตอนการดำเนินงานสอดคล้องอยู่ในระดับมาก/ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.60)

4. การประเมินผลผลิตของโครงการ ในภาพรวมผ่านเกณฑ์ทุกการประเมิน โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมของขั้นตอนการดำเนินงานสอดคล้องอยู่ในระดับมาก/ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=0.57)

5. การประเมินผลกระทบของโครงการ 5.1 การประเมินการคุณภาพภายนอกภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 การศึกษาปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวม อยู่ในระดับดี 5.2 ผลการเปรียบเทียบการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 - 2564 โดยภาพรวม มีการพัฒนาสูงขึ้น 5.3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปีการศึกษา 2563 และ ปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวม ตามรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า มีผลการพัฒนาเฉลี่ย 2.22 เรียงลำดับผลการพัฒนาจากมากไปหาน้อย ดังนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้มีผลการพัฒนามากที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ผลการพัฒนาเฉลี่ย 4.22 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีผลการพัฒนารองลงมา คือ คณิตศาสตร์ มีผลการพัฒนาเฉลี่ย 3.41 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีผลการพัฒนาน้อยที่สุด คือ สุขศึกษาและพลศึกษา มีผลการพัฒนาเฉลี่ย 0.37 ตามลำดับ และ 5.4 ผลการเปรียบเทียบรางวัล

ที่ได้รับ ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวมมีจำนวนมากขึ้น ผลการเปรียบเทียบรางวัลที่ได้รับ ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวม พบว่า ปีการศึกษา 2563 จำนวน 7 รางวัล และปีการศึกษา 2564 จำนวน 32 รางวัล มีจำนวนรางวัลเพิ่มขึ้น จำนวน 25 รางวัล

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินสภาพแวดล้อมของโครงการพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีความเหมาะสม ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดพบว่า ครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความร่วมมือ สมครใจเข้าร่วมกิจกรรม และสนับสนุนในการดำเนินโครงการและกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับรองลงมา ครูให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก และโครงการและกิจกรรมมีเนื้อหาสาระการนิเทศเหมาะสมกับบริบทของครู อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามลำดับ เพราะโรงเรียนมีนโยบายบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนและสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ สมจินตนา แสงทองและประเสริฐ อินทร์รักษ์ (2563, บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนวัดปรกเจริญ พบว่า 1) การนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนวัดปรกเจริญเป็นการนิเทศแบบร่วมมือ 2) แนวทางในการส่งเสริมการนิเทศของครูในโรงเรียนวัดปรกเจริญมี 10 แนวทาง คือ 1) ทำความเข้าใจกับครูผู้รับการนิเทศ 2) รับฟังปัญหาของครูผู้สอน 3) ผู้นิเทศต้องทบทวนปัญหาของครูเพื่อการตอบสนองปัญหาได้อย่างถูกต้อง 4) ผู้นิเทศสนับสนุนข้อมูลครูผู้สอนและต้องเปิดโอกาสให้ครูนำเสนอข้อมูล 5) ผู้นิเทศนำปัญหาของครูมาปรับความเข้าใจเพื่อแก้ปัญหาที่นั้น ๆ ให้เป็นในทิศทางเดียวกัน 6) ผู้นิเทศ

- และ ครูผู้สอนสรุปปัญหาโดยแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะ 7) ข้อโต้แย้งระหว่าง
ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรมีการ ชี้แจงและหาข้อสรุปที่เหมาะสม
8) ในการหาข้อตกลงในการแก้ปัญหาผู้นิเทศอาจใช้วิธีการอภิปราย
9) ผู้นิเทศร่วมมือกันหาหรือให้ชัดเจน เพื่อกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติ และ
10) ผู้นิเทศสรุปแนวทางและ แผนปฏิบัติงานให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพบว่า โดยภาพรวมพบว่า โดยรวมของกิจกรรมมีความพร้อม ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด คือระดับความพร้อมของด้านปัจจัยนำเข้า (Input) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า โรงเรียนมีคู่มือ แนวทางการปฏิบัติ การนิเทศภายในเพียงพอกับความต้องการของครู อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา โรงเรียนมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและ โครงการและกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนบรรจุไว้ในแผนการพัฒนาศึกษาของโรงเรียนตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการจะดำเนินโครงการให้บรรลุเป้าหมายหรือประสบความสำเร็จได้นั้นควรมีทิศทางหรือคู่มือเพื่อให้ครู บุคลากรสามารถดำเนินกิจกรรมไปได้ด้วยความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับ สุขฤทัย สุเสวี (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนราชมนตรี สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนราชมนตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน และสอดคล้องกับนารันโจ (2008, pp. 973-A) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่พึงประสงค์ของประเทศโคลัมเบีย ผลการศึกษาพบว่า ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกับกิจกรรมที่ใช้ในนิเทศภายในโรงเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การฝึกอบรม แนะนำ การฝึกอบรมปฏิบัติการ การสาธิตการสอนโดยศึกษานิเทศก์ การประชุมกลุ่มย่อยของครู การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน

3. ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการพบว่า โดยรวมของกิจกรรมมีการดำเนินการ/ การปฏิบัติ ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด คือ ระดับความเหมาะสมของด้านกระบวนการ (Process) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า โรงเรียนจัดทำรายงานผลการประเมินโครงการและกิจกรรมไปยังต้นสังกัด อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา โรงเรียนจัดทำการประเมินผลการดำเนินโครงการและกิจกรรมที่ชัดเจน และโรงเรียนมีการวางแผนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการและกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เพราะโรงเรียนมีการจัดทำรายงานผลการประเมินโครงการในแต่ละปีงบประมาณและสรุปผลการดำเนินงาน รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีตามกระบวนการของโครงการประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ 2) ด้านการวางแผน 3) ด้านการปฏิบัติการณ์เทศ และ 4) ด้านการประเมินผล ดังรายละเอียดของแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มีการศึกษาจากผลการดำเนินงาน เช่น ผลงานครู ผลงานนักเรียน สำรวจความต้องการของครู มีการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพมีการใช้เครื่องมือในการประเมินผล ศึกษาการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาของครู มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสรุปและรายงานผลการนิเทศ และมีการเผยแพร่ผลงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพา ศิริวงศ์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการนิเทศ เช่น การประเมินสภาพ ปัญหา การออกแบบวิธีการทำงานและสำนักการศึกษาควรมีนโยบายในการดูแลด้านนิเทศของผู้บริหารโดยเฉพาะเพราะมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการสอนของครูอันจะส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้ แฮร์ริส (Harris, 1975,

pp. 173-181) ได้สรุป กระบวนการนิเทศการศึกษาที่เรียกว่าอักษรย่อว่า POLCA ดังนี้ 1) การวางแผน Planning (P) หมายถึง การวางแผนในการปฏิบัติงานโดยคิดว่าจะทำอย่างไรกำหนดจุดมุ่งหมายของงานพัฒนาวิธีดำเนินงาน กำหนดงานที่จะดำเนินงาน คาดคะเนผลที่ได้รับจากโครงการและวางแผนโครงการ 2) การจัดโครงสร้าง Organizing (O) หมายถึง การจัดโครงสร้างของการดำเนินงาน โดยสร้างหลักเกณฑ์ในการดำเนินงาน จัดหาทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินการสร้างเกณฑ์ในการทำงาน สร้างความสัมพันธ์ของการแบ่งงาน โดยกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงานมีการประสานงาน มอบหมายอำนาจให้ตามหน้าที่ วางโครงการของหน่วยงานและพัฒนานโยบายต่าง ๆ 3) บทบาทในฐานะผู้นำ leading (L) หมายถึง บทบาทในฐานะผู้นำโดยดำเนินการวินิจฉัยสั่งการ การคัดเลือกตัวบุคลากร กระตุ้นให้บุคลากรทำงาน การสาธิตในการปฏิบัติงาน การให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ การติดต่อสื่อสาร การให้กำลังใจ การแนะนำให้มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำงาน 4) การควบคุม Controlling (C) หมายถึง การควบคุมการปฏิบัติงานดำเนินงานโดยการพิจารณามอบหมายงาน ให้ความสะอาดในด้านต่าง ๆ พิจารณาลงโทษมีการแก้ไขทันที เมื่องานผิดพลาด การให้บุคลากรออกจากงานการว่ากล่าวตักเตือนและการกำหนดระเบียบในการปฏิบัติงาน 5) การตรวจสอบ Assessing (A) หมายถึง การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยการประเมินผลการปฏิบัติงานวัดผลการปฏิบัติงาน วิจัยผลการปฏิบัติงาน

4. ผลการประเมินผลผลิตของโครงการ โดยรวมของกิจกรรมการบรรลุวัตถุประสงค์ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด คือ ด้านผลผลิต (Product) ของโครงการและกิจกรรมนิเทศภายใน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านเรียงลำดับจากค่าที่มากที่สุดไปหาค่าที่น้อยที่สุด พบว่า ผลการประเมินโครงการและกิจกรรมมีความมีประสิทธิภาพแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก อันดับรองลงมาผลการประเมิน

โครงการและกิจกรรมมีความคุ้มค่ากับงบประมาณในการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก และผลการประเมินโครงการและกิจกรรมการนิเทศภายใน โรงเรียนตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ เพราะว่าโรงเรียนจัดทำโครงการต่าง ๆ คำนี้ถึงประโยชน์ที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะได้รับเป็นสิ่งสำคัญและความคุ้มค่า ในการดำเนินงานด้านงบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัย สุขฤทัย สุเสวี (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนราชมนตรี สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียน ราชมนตรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกขั้นตอนเมื่อพิจารณา เป็นรายชั้น เรียงลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ชั้นการประเมินผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ชั้นการวางแผนการนิเทศและชั้นการสร้างเสริมขวัญและกำลังใจ แก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

5. ผลการประเมินผลกระทบของโครงการ ดังนี้ 1) ผลการประเมิน คุณภาพภายนอกภายใต้สถานการณ์ COVID - 19 การศึกษาปฐมวัยและ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวม อยู่ในระดับดี ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอกได้นำการนิเทศภายในแบบต่าง ๆ มา ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการจัด การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่นำไปสู่การปฏิบัติจริงและจัดทำสื่อการเรียนรู้มาใช้ในการประกอบการสอน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตร นำไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องแนวคิดของ ชูติมา แยมจำเมือง (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษากระบวนการนิเทศที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน ของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการ นิเทศของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 - 2564 โดยภาพรวม มีการพัฒนาสูงขึ้น 3) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปีการศึกษา 2563 และ ปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวม ตามรายกลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่า มีผลการพัฒนาเฉลี่ย 2.22 เรียงลำดับผลการพัฒนาจากมากไปหาน้อย ดังนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้มีผลการพัฒนามากที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ผลการพัฒนาเฉลี่ย 4.22 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีผลการพัฒนารองลงมา คือ คณิตศาสตร์ มีผลการพัฒนาเฉลี่ย 3.41 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีผลการพัฒนาน้อยที่สุด คือ สุขศึกษาและพลศึกษา มีผลการพัฒนาเฉลี่ย 0.37 ตามลำดับ เพราะว่าโรงเรียนกำหนดนโยบายภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแก่นักเรียนทุกคนแบบเข้มข้น มีครูต่างชาติมาสอน โดยมีผู้บริหารและครูติดตาม ควบคุมดูแล มีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ได้นำหลักการสอนสะเต็มศึกษา (STEM Education) มาบูรณาการในวิชาคณิตศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ผลการเปรียบเทียบรางวัลที่ได้รับ ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวมมีจำนวนมากขึ้น ผลการเปรียบเทียบรางวัลที่ได้รับ ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวม พบว่า ปีการศึกษา 2563 จำนวน 7 รางวัล และปีการศึกษา 2564 จำนวน 32 รางวัล มีจำนวนรางวัลเพิ่มขึ้น จำนวน 25 รางวัล ผลการพัฒนา มีจำนวนมากขึ้น เพราะว่าโรงเรียนกำหนดนโยบาย การนิเทศ ติดตาม แก้ไข พัฒนาส่งเสริมครูและนักเรียนทุกคน เข้าประกวดการแข่งขันในภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการประเมินไปใช้ ดังนี้

1.1 เชิงนโยบาย โรงเรียนควรนำผลการประเมินโครงการนิเทศภายในวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร นำไปใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนตามลำดับผลการประเมินโครงการในครั้งนี้

ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนแบบพัฒนาตนเอง กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนพฤติกรรมกรรณิเทศแบบชี้แนะโดยให้ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพและด้านผลผลิต (Product) ตามลำดับ

1.2 เชิงปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรนำข้อค้นพบจากการประเมินโครงการในครั้งนี้ ไปใช้ไปประยุกต์ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนแบบพัฒนาตนเอง กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนพฤติกรรมกรรณิเทศแบบชี้แนะโดยให้ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน แบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ และด้านผลผลิต (Product) โดยจัดลำดับความสำคัญเหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียน คำนึงถึงนโยบายของกรุงเทพมหานคร สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ทุกฝ่าย มีการติดตามผลเป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้โรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำโครงการนิเทศภายในครั้งต่อไป

2.1 ควรการประเมินโครงการกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน มุ่งเน้นผลผลิต

2.2 ควรศึกษารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนแบบร่วมพัฒนา วิชาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ชุตินา ยิ้มจำเมือง. (2554). *กระบวนการนิเทศที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- พิมพา ศิริวงศ์. (2554). *การดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนวัดไผ่เงินโชตนาราม สำนักงานเขตบางคอแหลม สังกัดกรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา].
- สมจินตนา แสงทอง และประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2563, มกราคม – มิถุนายน). แนวทางการส่งเสริมการ นิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนวัดปรกเจริญ จังหวัดราชบุรี. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 11(1), 139-152.
- สุขฤทัย สุเสวี. (2554). *การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนราชมนตรีสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา].
- สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. (2560). *รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Harris, B.M. (1975). *Supervision Behavior in Education*. (2nd ed). Englewood Cliffs N.J.: Prentice-Hall, Inc.

Naranjo, V. (2006). Educational Supervision in Columbia: The Role of the Supervision. *Dissertation Abstracts International*, 31(3), 973.